

Retouradres: Postbus 202, 1000 AE Amsterdam

Vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat
Tweede Kamer der Staten-Generaal
Den Haag

Datum 18 januari 2018

Ons kenmerk

Behandeld door Thomas de Jager, t.jager@amsterdam.nl

Onderwerp Schriftelijke inbreng rondetafelgesprek spreiding van toerisme in Nederland op 24 januari 2018

Geachte leden van de vaste commissie voor Economische Zaken en Klimaat,

Hartelijk dank voor uw uitnodiging om deel te nemen aan het rondetafelgesprek over de spreiding van toerisme in Nederland. Ik maak graag van deze gelegenheid gebruik om de Amsterdamse aanpak met betrekking tot toerisme, drukte en spreiding met u te delen. De kern van mijn bijdrage is:

- Toerisme is goed voor Amsterdam en Nederland. De toeristische sector draagt onder meer bij aan de werkgelegenheid onder laag- en hoogopgeleiden en een hoogwaardig cultureel aanbod. We moeten gebruik maken van de aantrekkingskracht van Amsterdam om de rest van Nederland te laten meeprofiteren.
- Het groeiend aantal bezoekers aan Amsterdam kent ook een keerzijde. Problemen die in Amsterdam ontstaan zijn onder andere toenemende drukte en overlast in de openbare ruimte, afname van de leefbaarheid en vershraling van het winkel- en voorzieningenaanbod in de drukke centrumgebieden. We nemen daarom maatregelen om de groei in goede banen te leiden.
- Voorbeelden van Amsterdamse maatregelen om overlast tegen te gaan zijn: extra schoonmaak en handhaving in het Wallengebied, het voorbereidingsbesluit waarmee in delen van het centrum geen nieuwe toeristische winkels en voorzieningen worden toegestaan, het verbod op de bierfiets, het weren van touringcars uit de binnenstad, een differentiatie in de toeristenbelasting en het invoeren van vermakelijkheidsretributie bij stadsrondritten per bus.
- Om drukke toeristische plekken meer te ontlasten en toeristen beter te spreiden naar gebieden waar een economische impuls welkom is, zouden we nog meer moeten inzetten op de promotie van gebieden buiten Amsterdam. Daarnaast moet het openbaarvervoernetwerk toegankelijker worden voor buitenlandse bezoekers. Tot slot pleiten we voor een Wet op de Toeristische Verhuur van Woningen.

Hieronder ga ik dieper in op deze punten.

Een Stad in Balans

De aantrekkingskracht van Amsterdam is groot en zal naar verwachting alleen maar toenemen. Het aantal bezoekers is de afgelopen jaren sterk gegroeid. Tussen 2005 en 2016 steeg het aantal bezoekers aan Amsterdam van 10,9 naar 17,9 miljoen (een gemiddelde groei van 4,2 % per jaar). De helft hiervan zijn Nederlandse bezoekers. Als deze groei zich doorzet verwachten we in 2025 niet minder dan 25 miljoen bezoekers. De groei van het aantal bezoekers aan de stad lijkt

bovendien de komende tijd aanzienlijk verder toe te nemen. Zo meldt het Nederlands Bureau voor Toerisme en Congressen (NBTC) een stijging van het toerisme in 2017 met 13%¹ en een studie van ABN AMRO berekent een groei van 10 % van het aantal hotelovernachtingen in Amsterdam². Een dergelijke groei zal leiden tot nog aanzienlijk hogere bezoekersaantallen.

Het toerisme biedt Amsterdam veel kansen. Zo creëert de toeristische sector werkgelegenheid voor laag- en hoogopgeleiden, heeft de stad een divers en kwalitatief hoogwaardig cultuuraanbod en kent onze regio een fijnmazig en frequent openbaar vervoer netwerk.

Het succes van de stad en de snelle groei van het toerisme heeft echter ook een keerzijde. Het groeiend aantal bezoekers aan drukke centrumgebieden leidt tot overlast. Bewoners ondervinden overlast van bijvoorbeeld vakantieverhuur, vervuiling op straat, aanstootgevend gedrag en grote groepen toeristen die de doorgang belemmeren. In sommige gebieden, zoals de Wallen, is er sprake van een afname van de leefbaarheid. Daarnaast voelen bewoners in drukke gebieden zich soms vervreemd van hun eigen buurt, onder andere door de verschraling van het aanbod van winkels en voorzieningen.

De groei van het aantal bezoekers aan Amsterdam vereist daarom maatregelen om de groei in goede banen te leiden en de keerzijde van het succes aan te pakken. Een deel van de oplossing zit in het spreiden van bezoekers. Het aantal bezoekers groeit echter snel en de aantrekkingskracht van het centrum van Amsterdam op toeristen is groot. Spreiding van bezoekers is dan ook niet voldoende. In Amsterdam hebben we de afgelopen jaren daarom verschillende maatregelen genomen om overlast te verminderen en te sturen op de kwaliteit en diversiteit van het winkel- en voorzieningenaanbod. Maatregelen die Amsterdam heeft genomen zijn onder andere:

- Extra handhaving van de politie en de gemeente voor het Wallengebied.
- De gemeente verleent geen medewerking aan nieuwe hotels in een groot deel van de stad. Het uitgangspunt is "nee" of "nee, tenzij", afhankelijk van de locatie.
- Een straatgerichte aanpak met vastgoedeigenaren, BIZ-en en ondernemers(-verenigingen) voor het behoud van een divers winkel- en voorzieningenaanbod.
- De gemeente heeft een voorbereidingsbesluit genomen dat het mogelijk maakt om in het postcodegebied 1012 en 40 overige winkelstraten in het centrum nieuwe winkels en voorzieningen gericht op toeristen te voorkomen.
- De bierfiets is sinds 1 november 2017 in delen van het centrum verboden en het college werkt aan het reguleren van andere vormen van toeristische activiteit in de openbare ruimte, zoals rondleidingen met groepen in het Wallengebied. In het najaar van 2017 zijn deelfietsen uit de stad verwijderd.
- Met het Touringcar Transitieplan wordt de binnenstad in fases (gedurende de periode 19 maart 2018 - 31 december 2019) een verboden gebied voor de touringcar.
- Sinds 1 januari 2018 kent Amsterdam een differentiatie in de toeristenbelasting. In de stadsdelen Centrum, Zuid, West en Oost (met uitzondering van IJburg) is de toeristenbelasting 6 procent en daarbuiten (Noord, Zuidoost en Nieuw-West) 4 procent. Voor vakantieverhuur, bed & breakfast en short stay is de toeristenbelasting ook 6 procent.
- Per 1 januari 2018 is gemakkelijksheidsretributie voor aanbieders van stadsrondritten ingevoerd. Per 1 januari 2019 wordt toeristenbelasting voor passagiers van cruises ingevoerd.

¹ <https://www.nbtc.nl/nl/homepage/cijfers-trends/algemene-cijfers-toerisme/toerisme-in-perspectief-2017-1.htm>

² <https://insights.abnamro.nl/2017/11/hotelmkt-breest-records-maar-attentie-geboden/>

Graag vraag ik uw aandacht voor drie zaken in het bijzonder die kunnen bijdragen aan het spreiden van bezoekers en het verminderen van de overlast in drukke centrumgebieden: spreiding door (city)marketing, de toegankelijkheid van openbaarvervoer voor buitenlandse bezoekers en vakantieverhuur.

Spreiding door (city)marketing

Amsterdam zet in op het spreiden van bezoekers naar de rand van de stad en de regio. Zo dragen bezoekers bij aan de ontwikkeling van buurten en gebieden buiten het drukke centrum. Amsterdam Marketing, de citymarketing organisatie van de metropoolregio Amsterdam, is sinds 2014 gestopt met toeristencampagnes waarbij Amsterdam in het buitenland gepromoot wordt. De citymarketing activiteiten zijn sindsdien gericht op bewoners (cultuurparticipatie), de acquisitie van buitenlandse bedrijven en bezoekers, waarbij voornamelijk het kunst- en culturaanbod in zowel de verschillende Amsterdamse buurten als de regio onder de aandacht worden gebracht. Sinds 2009 loopt de campagne *Amsterdam Bezoeken, Holland Zien* en sinds 2015 kent Amsterdam Marketing een speciale buurtencampagne.

Door de activiteiten van zowel Amsterdam Marketing als het NBTC te richten op het promoten van attracties in de regio en de rest van Nederland, kan de aantrekkingskracht van Amsterdam nog meer worden gebruikt om ook de rest van Nederland daarvan te laten meeprofiteren.

Toeristische verhuur in woningen en specifiek vakantieverhuur

In 2015 is het beleid toeristische verhuur in woningen vastgesteld. Hierin is ingegaan op de nieuwe trend van het verhuren van de (eigen) woning aan toeristen wanneer de eigenaren zelf niet in hun woning verblijven. Wij noemen dit vakantieverhuur. In Amsterdam hebben we onze handhaving op illegale verhuur geïntensiveerd en uitgebreid met digitale handhaving. We hebben afspraken gemaakt met platforms als Airbnb en Booking.com over voorlichting over de regels (vakantieverhuur mag, mits niet langer dan 60 dagen, aan niet meer dan 4 personen en zonder overlast), meewerken aan handhaving en betalen van toeristenbelasting. De afspraken met platforms werpen hun vruchten af. Het aantal huizen dat voor meer dan 60 dagen wordt verhuurd daalt en het totale aanbod van vakantieverhuur stabiliseert. Het kost de gemeente echter veel tijd, geld en energie om illegale verhuur op te sporen en te sanctioneren. Er is meer nodig, en daarvoor hebben we het Rijk nodig. Daarom pleiten wij voor een Wet op de Toeristische Verhuur van Woningen waarin tenminste is vastgelegd:

- Een meldplicht wanneer iemand zijn/haar woning (deels) wil verhuren aan toeristen. Amsterdam heeft vanaf het begin van de opkomst van vakantieverhuur een dringend beroep gedaan op de Minister van Wonen om een aanmeldplicht in de Huisvestingswet op te nemen, zodat we zicht krijgen op de grootte van verhuur én een sanctiemiddel kunnen inzetten op het moment waarop iemand zich niet heeft aangemeld. Aan deze oproep is tot op heden geen gehoor gegeven. Daarom hebben we nu in overleg met het ministerie gekozen voor een meldplicht in de Huisvestingsverordening.
- Een marge waarbinnen vakantieverhuur kan plaatsvinden, eventueel geheel of gedeeltelijk lokaal in te vullen.
- Sanctiemogelijkheden om illegale aanbieders en websites die illegaal aanbod tonen, aan te kunnen pakken.

Het college heeft begin 2018 besloten de voorbereidingen in gang te zetten om de termijn voor vakantieverhuur per 1 januari 2019 te verkorten naar 30 dagen per kalenderjaar. De hiervoor benodigde wijziging van de Huisvestingsverordening dient nog te worden vastgesteld door de Amsterdamse gemeenteraad.

De toegankelijkheid van openbaar vervoer voor buitenlandse bezoekers

Voor het spreiden van toerisme in Nederland is het bevorderen van de mobiliteit van internationale bezoekers van groot belang. Meer dan 80% van de internationale bezoekers komt naar Amsterdam met het vliegtuig, de trein of een cruiseschip. Zij hebben geen beschikking over eigen vervoer en zijn dus grotendeels afhankelijk van het openbaar vervoer.

Een duidelijke manier van betalen en heldere meertalige informatievoorzieningen zijn nodig om internationale bezoekers meer gebruik te laten maken van ons openbaar vervoer systeem. In de Metropoolregio Amsterdam zijn de afgelopen jaren grote stappen gezet: er is een reisproduct gekomen waarmee internationale bezoekers voor een vast en betaalbaar bedrag 1, 2 of 3 dagen onbeperkt kunnen reizen met het openbaar vervoer in de regio.

In andere landen wordt inmiddels gewerkt met systemen waarbij bezoekers kunnen inchecken met een bankpas, creditcard of mobiele telefoon. Dit kan in Nederland ook helpen bij het vergemakkelijken van de betaling in het openbaar vervoer.

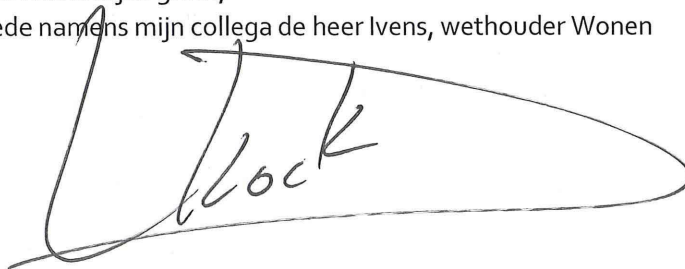
Op stations moet meertalige informatie beschikbaar zijn en kaartautomaten dienen standaard in meer talen te opereren, waardoor toeristische producten makkelijk vindbaar zijn. Daarnaast is de wayfinding van een station of halte naar omliggende bezienswaardigheden van belang.

Ervaring delen

In Amsterdam hebben we de afgelopen jaren ervaring opgedaan in het in goede banen leiden van de groei van de stad. Andere binnen- en buitenlandse steden kijken met belangstelling naar de manier waarop we hier lokaal oplossingen vinden voor de drukteproblematiek en maatregelen nemen op het gebied van overnachtingsbeleid, vakantieverblijf, diversiteit van het winkelaanbod en toeristenbelasting. De snelle groei van het toerisme kan er toe leiden dat ook andere steden en gebieden in Nederland te maken krijgen met de keerzijde van succes. We delen onze ervaringen op het gebied van drukte en toerisme dan ook graag om knelpunten in andere gebieden te voorkomen.

Ik waardeer het zeer dat ik de Amsterdamse visie op spreiding van toerisme en de aanpak van de keerzijde van groei met u mag delen in het rondetafelgesprek. Ik ben uiteraard graag beschikbaar voor (nadere) vragen.

Met vriendelijke groet,
Mede namens mijn collega de heer Ivens, wethouder Wonen

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'U. Kock', enclosed within a large, loopy, hand-drawn oval shape.

U. Kock
Wethouder Economische Zaken
Gemeente Amsterdam